

تحلیل توبه از نظر روانی / توبه حال است نه قال

توبه اولین منزل اهل سلوک و اهل عبادت و عبودیت است.



خبرگزاری مهر- توبه اولین منزل اهل سلوک و اهل عبادت و عبودیت است. اگر کسی آهنگ تقرب نزد پروردگار را داشته باشد، برای اینکه خود را آماده کند باید از گذشته سیاه و تیره خود باز گردد و توبه کند. توبه یعنی چه؟ ماهیت توبه از نظر روانی بر انسان چه حالتی است و از نظر معنوی برای انسان چه اثری دارد؟ در نظر بسیاری از ما توبه یک امر ساده‌ای است هیچوقت به این فکر نیفتاده‌ایم که توبه را از نظر روانی تحلیل کنیم.

اساساً توبه یکی از مشخصات انسان نسبت به حیوانات است، یعنی انسان بسیاری ممیزات و مشخصات و کمالات و استعدادهای عالی دارد که هیچ کدام از آنها در حیوانات وجود ندارد. یکی از این استعدادهای عالی در انسان همین مسئله توبه است. #171؛ توبه؛ به معنی و مفهومی این نیست که ما لفظ استغفر الله ربی و اتوب الیه را به زبان جاری کنیم، از مقوله لفظ نیست توبه یک حالت روانی و روحی و بلکه یک انقلاب روحی در انسان است که لفظ استغفر الله ربی و اتوب والیه بیان این حالت است، نه خود حالت، نه خود توبه، مثل بسیاری از چیزهای دیگر که در آنها لفظ، خودش، آن حقیقت نیست بلکه مبین آن حقیقت است. اینکه ما روزی چندین بار می‌گوییم استغفرالله ربی و اتوب الیه نباید خیال بکنیم که روزی چندبار توبه می‌کنیم. ما اگر روزی یک بار توبه واقعی بکنیم، مسلماً مراحل و منازل از قرب پروردگار را تحصیل می‌کنیم.

مثلاً یک گوسفند یک کبوتر و یا حتی یک مگس وقتی حرکت می‌کند همین قدر که با یک مشکل مواجه می‌شود فوراً مسیرش را تغییر می‌دهد حتی گیاهان وقتی به صخره‌ای برخورد کنند و بفهمند جای رفتن نیست و راهی ندارد مسیرش را تغییر می‌دهد. توبه برای انسان تغییر مسیر دادن است اما نه تغییر مسیردادن ساده از قبیل تغییر مسیری که گیاه می‌دهد و یا تغییر مسیری که حیوان می‌دهد. بلکه یک نوع تغییر مسیری که مخصوص خود انسان است و از نظر روحی و روانی کاملاً ارزش تحلیل و بررسی و رسیدگی دارد.

#171؛ توبه؛ عبارت است از یک نوع انقلاب درونی، نوعی قیام، نوعی انقلاب از ناحیه خود انسان. این جهت، از مختصات انسان است. گیاه تغییر مسیر می‌دهد ولی علیه خودش قیام نمی‌کند، نمی‌تواند قیام بکند، این استعداد را ندارد. در انسان استعداد شگفت‌انگیزتری هست و آن اینکه از درون خویش بر علیه خودش قیام می‌کند. توبه یعنی آن قیام درونی، اینکه مقامات عالی وجود انسان علیه مقامات دانی وجود او که زمام امور این کشور داخلی را در دست گرفته‌اند، یک مرتبه انقلاب می‌کنند، همه اینها را می‌گیرند و به زندان می‌اندازند و خودشان با قوا و جنود و لشکریان زمام امور را در دست می‌گیرند. این حالت و شکل در حیوان و نبات وجود ندارد.

پس #171؛ توبه؛ عبارت است از عکس العمل نشان دادن مقامات عالی و مقدس روح انسان علیه مقامات دانی و پست و حیوانی انسان. #171؛ توبه؛ عبارت است از قیام و انقلاب مقدس قوای فرشته صفت انسان علیه قوای بهیمی صفت و شیطان صفت انسان. این ماهیت توبه است.

استغفار، حالت توبه و یک حالت مقدس است، یک جو مقدس و پاک است. شما حالت توبه را پیدا بکنید، واقعاً توبه بکنید، بعد خودتان را در یک جو وفضای مقدس می‌بینید. احساس می‌کنید که لطف و عنایت الهی بر روح شما سایه افکنده است، احساس می‌کنید گروهی از فرشتگان دور شما را گرفته‌اند، پاک می‌شوید، چون در حالت توبه انسان خود بینی را از دست می‌دهد، خود را ملامت می‌کند و گناه خویش را در نظر می‌گیرد.

در اسلام گفته‌اند اگر می‌خواهی توبه کنی لازم نیست بروی پیش کشیش، پیش روحانی و گناه را به او بگویی، گناه را به خدای خودت بگو، چرا گناه را نزد یک بشر اقرار و اعتراف می‌کنی؟ نزد خدا غفار الذنوب خودت اقرار کن.

خداوند در سوره زمر می‌فرماید ای بندگان اسرافکار من، ای بندگان گنهکار من، ای بندگان معصیت کار من، ای بندگان من که بر خودتان ظلم کرده‌اید از رحمت من ناامید مباشید، بیایید به سوی من، من می‌پذیرم، قبول می‌کنم.

توبه اولین منزل اهل سلوک و اهل عبادت و عبودیت است. اگر کسی آهنگ تقرب نزد پروردگار را داشته باشد، برای اینکه خود را آماده کند باید از گذشته سیاه و تیره خود باز گردد و توبه کند.

